

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၣ်ပၢ်အတၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ် သနူတၢ်သိၣ်တၢ်သီ မဲၤဒူးစၢၣ်ကိၣ်

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီမိၣ်ပၢ်တဖၣ်လီၤဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢကိၣ်ဖျၢၣ်ဒီးကမၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်တၢ်အဂီၢ်ဒီးဟ့ၣ်ခိၣ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤတၢ်န့ၣ်တဖၣ်ဆူမိၣ်ပၢ်လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးပၤဖိသၣ်တဖၣ်,မိၣ်ပၢ်တၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်သနူတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢတၢ်ကွဲးတၢ်လံၤအိၣ်လၢအဘၣ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၣ်လိာ်အိၣ်လၢမိၣ်ပၢ်တဖၣ်လၢအတဲဖျါထီၣ်ဝဲတၢ်လီၤဘၣ်အတၢ်ကိၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအပူၤန့ၣ်လီၤ.

က. တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူအတၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်

၁. ဖဲတၢ်မၤဝဲတၢ်န့ၣ်တဘျီတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အခါန့ၣ်မိၣ်ပၢ်လၢအမၤသကိးတၢ်ဒီးဖိဒဲသၣ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအဝဲသ့ၣ်လၢကဟဲထီၣ်ဒိကန့ၣ်တၢ်အဂီၢ်,တဲဘၣ်အကိၣ်ဖိမိၣ်ပၢ်တဖၣ်အတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢအကူၣ်ဝဲအံၤအပူၤဒီးကတဲန့ၣ်ပၢ်ဝဲတၢ်လၢအလီၤဝဲဒၣ်လၢအကူၣ်ဝဲအံၤအပူၤ,ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢမိၣ်ပၢ်လၢအကဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်လၢအကူၣ်ဝဲအံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

* တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ဖဲကိၣ်ထီၣ်သီအခိၣ်ထံးတန့ၣ်မ့ၢ်ဖဲသ့ၣ်လၢလီၤတၢ်မၤတၢ်အိၣ်ထီၣ်မဲၤဒူးစၢၣ်ကိၣ်အမူးအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

* တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်အလံာ်ဖိလၢအဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအိၣ်ဆူမိၣ်ပၢ်တဖၣ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

* တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တဲဖျါဒူးန့ၣ်ပၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤသ့ၣ်ဒၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

၂. တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်သူးကျဲၤမၤအိၣ်ဘၣ်လီၤဘၣ်စး,ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်တၢ်ကြးမၤအိၣ်လၢဂီၢ်ခီမ့ၢ်မ့ၢ်ဟါခီမ့ၢ်,ဒ်သိးဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်ပၤကိးဂၤကအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ဖဲသးညီ,သီလၢတၢ်လဲၤတၢ်က့ၢ်အဂီၢ်,ပၤလၢကကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်လၢဟံၣ်,မ့ၢ်တမ့ၢ်လဲၤအိၣ်သကိးမိၣ်ပၢ်လၢဟံၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ထွဲဒီးမိၣ်ပၢ်အတၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ.

* မိၣ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကျဲၤတၢ်ဆၢကတီၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်ဒီးမၤအိၣ်လၢမ့ၢ်ဆါအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကကတံာ်ကတီၢ်ယၢ်စ့ၢ်ကိးကညီပၤတဲကျိၣ်တၢ်ဒီးစဲးန့ၣ်ပၤတဲကျိၣ်ထံးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

* သ့ၣ်လၢလီၤဒီးတၢ်ကိၣ်ထီၣ်သီအတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ဖးဒိၣ်ကဘၣ်တၢ်သူးကျဲၤမၤအိၣ်ဂ့ၢ်ကတၢ်ဒ်အကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီးမိၣ်ပၢ်အတၢ်အိၣ်သးတၢ်ဆၢကတီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်တၢ်ကကတံာ်ကတီၢ်ယၢ်စ့ၢ်ကိးပၤလၢအကဘၣ်ကွၢ်ထွဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.ကညီပၤတဲကျိၣ်ထံးတၢ်ဒီးစဲးန့ၣ်ပၤတဲကျိၣ်ထံးတၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးဖဲန့ၣ်လၢကမၤစၢၣ်ဖဲတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၃. မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကဏ္ဍကရိုအပူအညှိကွဲကွဲ၊ နီးကျဲလျာအချူးဆာချူးကတီလီလတ်တီကွဲအပူ၊ တက်ကွဲကဒါကွဲ၊ နီးကွဲအမိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကနုတ်သိတ်သိတ်အတတ်လဲထီလဲထီတဖန်န့လီ။

* မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။ မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။ မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။

* မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။ မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။ မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။

၄. ကတတ်ကတီန့လီလတ်လတ်အပတ်ဖိုင်မသကိတ်တီးဖိဖိသတ်တဖန်အဂီ--

က. တက်ဂုတ်တက်ကျီအချူးဆာချူးကတီဘတ်ပးနီးတက်ရဲလီလီကျဲလီလီသတ်တဖန်-- တက်ဂုတ်တက်ကျီအချူးဆာချူးကတီဘတ်ပးနီးတက်ရဲလီလီကျဲလီလီသတ်တဖန်-- တက်ဂုတ်တက်ကျီအချူးဆာချူးကတီဘတ်ပးနီးတက်ရဲလီလီကျဲလီလီသတ်တဖန်--

ခ. တက်တဲဖျီထီလံညိုသိတ်ဖိုင်လတ်အဘတ်တတ်သူအီလတ်ကျီ၊ တက်သမံသမိတ်အလံကုလတ်အဘတ်တတ်သူအီလံသီးတက်မလီတံပုကျီဖိအတတ်လဲထီလဲထီတဖန်၊ နီးတက်ပတီထီကတတ်လတ်ပုကျီဖိကဘတ်တုထီထီဘးဝဲတဖန်-- ကလံထံဒဲခိထပ်ပတီကတတ်ကတီမလဲဝဲကျီကျဲတဖန်လတ်ပုကျီဖိတက်တုထီထီဘးအဂီန့လီ။ တက်ဂုတ်အဲအဲန့ကျီယုအီသုဖဲဟူရီဂုတ်ကျီကျဲကျီအပုတ်ယဲသန့အပူ၊ လတ်တီဒေးတက်မလီအပူစုတ်ကီးဒီးလတ်ဂုတ်ခိုင်တီတအဒေးပုသုဝဲဒတ်စုတ်ကီးန့လီ။

ဂ. တက်ခွဲတက်ယတ်လတ်အခိုင်ဖိုင်အဆာကတီလတ်ကတတ်ပိတ်သကိတ်ဝဲဖိသတ်အတတ်ကုတ်ဘတ်ကုတ်သူအဂုတ်အကျီ-- ဝဲတက်ရဲလီဝဲတလီတဘျီမိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။ မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။ မိတ်ဆက်ပတ်သက်သည့်ပတ်ဝန်းကျင်ကရိုအခိုင်ဖိုင်ကဘတ်တတ်မအီတလီတဘျီန့လီ။

ခ. တက်နီဟုတ်လီသကိတ်တက်ဟံးန့မူဒါလတ်ထီထီဖိုင်တတ်သုတ်ဘတ်အတတ်တုထီထီဘးတဖန်

တက်ဂုတ်အတက်ဘတ်ပးနီးကွဲမိတ်ဆက်အင်လီအီလီလံသီးမိတ်တဖန်၊ ကွဲအပုမလတ်ဖိလတ်အပတ်န့လီတဖန်၊ နီးပုကျီဖိတဖန်ကသုဟုတ်ခိဟုတ်နီလီသကိတ်တက်ဟံးန့မူဒါလတ်မအီခိုင်ထီထီပုကျီဖိအတတ်သုတ်ဘတ်တတ်တုထီထီဘးအဂီလဲလဲအဂုတ်တဖန်န့လီ။

* ကွဲမိတ်ဆက်အင်လီအီလီအလံန့အိုင်ဝဲဒတ်လတ်မဲဒုးစာတ်တီပုတ်ကွဲအပူန့လီ။

*လံာ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤအဝဲအံၤကဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လီၤကညိၣ်ကျိၣ်,ကိၤလါဝါကျိၣ်ဒီးစးနံးကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

*ပုၤကွိၣ်ဖိလၢအဟဲန့ၣ်လီၤမၤလိတၢ်လၢမဲၤဒူးစၢၣ်ကွိၣ်လၢဒိတန့ၣ်ညါအတီၢ်ပူၤတဖၣ်,တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤအလံာ်ကဘၣ်တၢ်ဆူၤလီၤအိၣ်ဆူၤဟံၣ်ဒီးကွိၣ်ဖိဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ကွဲးလီၤအမံၤဝဲကဘၣ်ဆူၤကဒါက့ၤလံာ်အဝဲန့ၣ်ဆူၤကွိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဂ. ကွိၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဟံၣ်ယုာ်မၤသကိးတၢ်အဂီၢ်

လၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ်ဝဲဒ်သိးမိၢ်ပၢ်အတၢ်ဟံၣ်ယုာ်ဟံၣ်ဂီၢ်အံၤကအိၣ်ဒီးတၢ်မံၤသ့ၣ်ကျၢၤသးအဂီၢ်ဒီးလၢတၢ်ကတိၤစၢၤမၤစၢၤဝဲတံၤသကိးလၢကွိၣ်,မိၢ်ပၢ်တဖၣ်,ဒီးပုၤတတၢ်တဖၣ်ဒ်သိးကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပုၤကွိၣ်ဖိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အတၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအဂီၢ်--

က. ကွိၣ်မ့တမ့ၢ်လီၢ်ကဝီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ကရၢကြၢၤကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်တၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤလၢကွိၣ်ဖိမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အဂီၢ်အကြၢၤဝဲဘၣ်ဝဲလၢ,တၢ်န့ၢ်ပၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တိၤအမ့ၢ်ကီၢ်စဲၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တၢ်သ့ၣ်မံၤသးမ့ၢ်အပတီၢ်ဒီးကီၢ်စဲၣ်ပုၤကွိၣ်ဖိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်,ကီၢ်စဲၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤတၢ်သမံၤမိးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,ကဘၣ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲမၤစၢၤဖိသ့ၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ဒီးမၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သ့ၣ်တဖၣ်လၢကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဖိအလံၤအတၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအပတီၢ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

*ဖဲတၢ်မၤဝဲသ့ၣ်လၢလီၤဒီးတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်,မိၢ်ပၢ်တဖၣ်တၢ်ကဒူးသ့ၣ်ညါအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးဒဲၣ်ခိထီၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်မံၤသးမ့ၢ်အပတီၢ်ဒီးတၢ်ဒီးစးလၢတၢ်သူၤအိၣ်ဒ်သိးတၢ်ကအံးထွဲကွၢ်ထွဲမၤစၢၤပုၤကွိၣ်ဖိအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်တဖၣ်,ဒီးကျဲၣ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်သူၤအိၣ်ဒ်သိးတၢ်ကမၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်ပုၤကွိၣ်ဖိအတၢ်သ့တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ခ. ကြၢၤကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤဒီးတၢ်သိၣ်လိအကျိၢ်အကျဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢမိၢ်ပၢ်အဂီၢ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကသ့မၤသကိးတၢ်ဒီးအဖိလၢတၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဖိတၢ်သ့တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

*မိၢ်ပၢ်ခဲလၢာ်ဖဲတၢ်မၤဝဲကွိၣ်အိးထီၣ်အမူးမ့ၢ်ဂ့ၤ,မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟံၣ်ယုာ်ဟံၣ်ဂီၢ်အန့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဒီးတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖးဒိၣ်အဆၢကတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤအဝဲသ့ၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်ဝဲလံာ်တၢ်ကစီၣ်ဒီးလံာ်အဂ့ၢ်အဂၤတနီၤသ့ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

*ဟံၣ်ဒီးကွိၣ်အတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သး,တလါတဘျီလံာ်တၢ်ကစီၣ်လၢအဒူးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးလၢမိၢ်ပၢ်အဂီၢ်ဒ်သိးကမၤစၢၤအဖိလၢတၢ်ဖးလံာ်ဖးလံာ်ဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒူးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်,ဘၣ်တၢ်ဆူၤလီၤအိၣ်ဆူၤဟံၣ်ခိဖျိပုၤကွိၣ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဂ. ကြၢၤသိၣ်လိဒူးကူၣ်သ့အါထီၣ်သရၣ်သိၣ်လိတၢ်,ပုၤမၤလိတၢ်ဖိ,ကွိၣ်ခိၣ်,ဒီးပုၤမၤတၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်,ဘၣ်ထွဲဒီးကွိၣ်ဖိမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အတၢ်တိၤစၢၤမၤစၢၤ,တၢ်ဟံၣ်ယုာ်ဟံၣ်ပုၤတၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်မၤစၢၤတၢ်ကဲဘျုးကဲဖိၣ်တဖၣ်,ဒီးမၤသကိးတၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်ဒ်တံၤသကိးဘူးဘူးတံၢ်တံၢ်အသိးလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ထဲသိးတုၤသိး,တၢ်မၤဖျါထီၣ်တၢ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပၢ်ဒီးတၢ်မၤဘၣ်လိာ်ဖိဒူးမိၢ်ပၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်,ဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲၣ်လိာ်မ့ၢ်လိာ်လၢကွိၣ်ဖိမိၢ်ပၢ်အဘၢၣ်စၢၤလၢအယံးယီၣ်ဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

* တာ်သိပ်လိအဆာကတီၢ်ကဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၢ်န့ၣ်အိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်ဒီးတာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိးဖဲပက့ၢ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

ဃ. ကြၢးမၤဘၣ်လိာ်ဖိးဒုက့ၤတၢ်ဒီးန့ၣ်လီၤမၤသကိးယုၣ်တၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်တၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ်ယုၣ်ဒီးတၢ်ဘျီက့ၢ်(ဟဲစတး),တၢ်ဘျီက့ၢ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ,ဒီးတၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသၣ်လၢမုၢ်ဆါအဆာကတီၢ်ဒီးမၤစၢၤမိၢ်ပၢ်လၢအဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤန့ၣ်လီၤ.

* တၢ်ဖိသၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်ယုၣ်ဒီးပူၤကွၢ်ထွဲဖိသၣ်လၢမုၢ်ဆါအခိၣ်အနၢ်သ့ၣ်တဖၣ်,တၢ်ဘျီက့ၢ်ဟဲစတးပူၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်,ဒီးတၢ်ဘျီက့ၢ်အပူၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ကတၢၣ်ပိာ်တဲၣ်သကိးဝဲတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဖဲကီၢ်ရၣ်အတၢ်ဖိသ့ၣ်တၢ်လိာ်ဖဲဘျီန့ၣ်လီၤ.

* တၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤအိၣ်ဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ်ဖဲတၢ်မၤဝဲတၢ်ကီၢ်ထီၣ်သိတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်နီၤဟ့ၣ်နီၤလီၤအိၣ်ဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ်လၢကကတဲၣ်ကတီၢ်ဝဲတၢ်ဘျီက့ၢ်ဖိတဖၣ်လၢအကလဲၤထီၣ်ဝဲတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

c. ကြၢးမၤလိာ်တၢ်ဝဲဒ်သိးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးက့ၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်အတၢ်ရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ,တၢ်အိၣ်ဖိၣ်,ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအစၢၤတဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ဆူလီၤအိၣ်ဆူမိၢ်ပၢ်လၢအပာ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်လၢလံာ်တဘျီအပူၤဒီးကဘၣ်မုၢ်ကျိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်န့ၣ်လီၤ.

* တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလဲၤကဘၣ်တၢ်ဆူလီၤအိၣ်ဆူမိၢ်ပၢ်အအိၣ်,အိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်ဒီးကျိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကွဲးအပိးအလိတဖၣ်,ဟံၣ်ယုၣ်ဒီးတလၢတဘျီတၢ်ကစိၣ်တဖၣ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကွဲးအိၣ်လၢကညိကျိၣ်,ကိၤလၢဝါကျိၣ်ဒီးစဲးနံးအကျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

စ. က့ၢ်အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်တၢ်ဆာကတီၢ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤကတီၢ်ယုၣ်အိၣ်ဂ့ၢ်,မ့တမ့ၢ်လီၤဆိဒ်တၢ်မိၢ်ပၢ်လၢအလဲၤထီၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢက့ၢ်တချုးတသ့သ့ၣ်တဖၣ်,က့ၢ်သရၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပူၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်မၤစၢၤဖိသ့ၣ်လီၤလိာ်သ့ၣ်တဖၣ်ကလဲၤမၤတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်အဟံၣ်ဘၣ်ယးဒီးမိၢ်ပၢ်တၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်ဒီးတၢ်ဖိးသကိးမၤသကိးတၢ်အဂ့ၢ်အကျိၣ်န့ၣ်လီၤ.

* တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အတၢ်ဆာကတီၢ်တဖၣ်ကဘၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤအိၣ်လီၤတၢ်လိာ်ဆဲးဒ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲလၢမိၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.အလိာ်မုၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကအိၣ်ဖိၣ်တဲၣ်သကိးတၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်လၢလိာ်တဲၣ်အပူၤန့ၣ်တၢ်မၤအိၣ်သ့ၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.အလိာ်မုၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကလဲၤအိၣ်ဖိၣ်လၢမိၢ်ပၢ်အဟံၣ်လၢက့ၢ်သရၣ်ဒီးက့ၢ်ဖိမိၢ်ပၢ်တဖၣ်အဘၣ်စၢၤန့ၣ်တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤစ့ၢ်ကိးတၢ်ဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ကကတဲၣ်ကတီၢ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးပူၤတဲၣ်ကျိၣ်ထံၣ်တၢ်ဖဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

* မိၢ်ပၢ်တဖၣ်မုၢ်အဲၣ်ဒီးထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးက့ၢ်လၢတၢ်ဆာကတီၢ်အဂၤန့ၣ်,ကဘၣ်မၤဝဲတၢ်ထံၣ်လိာ်အသကိးသးတၢ်ဆာကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဆ. ကဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲကီၢ်ရၣ်မိၢ်ပၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးကိၣ်ကးကရၤလၢကဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးတၢ်ဂ့ၢ်လဲၤလၢအဘၣ်ယးဒီးမိၢ်ပၢ်တၢ်ဟံၣ်ယုၣ်ဟံၣ်ဂီၢ်လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအကူၣ်ဝဲအိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

* ကော်ရိုက်တိုင်းဒါနိုတ်တိုတိုမိုပရိုမိုပရိုတိုဟိုဂိုဟိုဟိုဖိုဟိုကမံးတံးတဖၣ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်ဖိၣ်သကိးဒီးခါၣ်စးပှၢမၤတံးဖိ တရၢတနံၣ်တဘျီဘၣ်ထွဲဒီးတိုၣ်ဒါနိုတ်တိုတိုတဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

* မိုပရိုမိုသရၢတံးကရၢကရီ(PTO)အခါၣ်အနာ်တဖၣ်မ့ၣ်ဝဲကော်ရိုက်တိုင်းဒါနိုတ်တိုတိုမိုပရိုမိုပရိုဟိုဂိုဟိုဟိုဖိုဟိုကမံးတံး အကရၢဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဃ.

တံးရူလိာ်ဒီးနာ်ပၢၣ်အီၤညီ

လၢတံးကလူၤပိာ်ထွဲမိုပရိုမိုအတံးပရိုပရိုဟိုဂိုဟိုဖိုဟိုအကူၣ်ဝဲအံၤလိာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်အသိးန့ၣ်,လၢတံးကစးထီၣ်ကိာ်လိမၤထွဲသး အဂီၢ်,ကီၢ်ရံၣ်ဒီးကိာ်ကြးကတံးကတိၤတံးခွဲတံးယံာ်လၢပုၤပုၤဆူမိုပရိုမိုပရိုဟိုဂိုဟိုဖိုဟိုကိာ်လိမၤဝါကိာ်တဘျီဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် အဂီၢ်,မိုပရိုမိုလၢအဖိကဲပှၢက့ပှၢကွၣ်တဖၣ်အဂီၢ်,မိုပရိုမိုလၢအသုးလိာ်သုးကျဲတဖၣ်အဂီၢ်,ပရိုပရို ဒီးတံးကတံးကတိၤန့ၣ် တိုၣ်တိုကျိးဒီးကိာ်အတံးပရိုပရိုဟိုဂိုဟိုဖိုဟိုသ့တဖၣ်ဒီး,လၢတံးကစးထီၣ်ကိာ်လိမၤထွဲသးအဂီၢ်,ကြးကတံးကတိၤ စ့ၣ်ကိးကျိၣ်လၢမိုပရိုမိုနာ်ပၢၣ်ဝဲဒၣ်သ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

* တံးကွဲးနီၣ်တဖၣ်,လံာ်ခဲၤကစံးဖိတဖၣ်,လံာ်ဖိလံာ်ဆၣ်တဖၣ်,လံာ်တံးကစိၣ်တဖၣ်,လံာ်တံးအါၣ်လီၤတဖၣ်,ဒီးတံးကွဲး တဖၣ်ကဘၣ်တံးကတံးကတိၤကွဲးအီၤလၢကညီကျိၣ်,ကိာ်လၢကျိၣ်ဒီးစဲးနံးအကျိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

* ဖဲတံးအိၣ်ဖိၣ်ဖးဒိၣ်အဆၢကတိၢ်,တံးလဲၤဟးအိၣ်သကိးမိုပရိုမိုပရိုဟိုဂိုဟိုဖိုဟိုအဆၢကတိၢ်,တံးထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးအဆၢ ကတိၢ်န့ၣ်တံးကတံးကတိၤယၣ်စ့ၣ်ကိးပှၢထဲကျိၣ်ထံတံးလၢပှၢကညီဖိဒီးစဲးနံးဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.